

SADRŽAJ:

Predgovori	7
I Uvod	9
II Osnovni termini	11
III Pravni i institucionalni okvir za ravnopravnost polova	17
III.1 Međunarodni pravni okvir za ravnopravnost polova	17
III.1.1 Uvod	17
III.1.2 Međunarodni dokumenti na nivou Ujedinjenih nacija	18
III.1.3 Konvencije Međunarodne organizacije rada UN-a (MOR)	22
III.1.4 Konvencija o ukidanju svih oblika diskriminacije žena - CEDAW	23
III.1.4.1 Istorijat nastanka i opšte karakteristike CEDAW-a	23
III.1.4.2 Sadržina CEDAW	24
III.1.4.3 Opcioni protokol uz CEDAW	25
III.1.4.4 CEDAW Komitet	26
III.1.5 Međunarodni dokumenti na nivou Savjeta Evrope	27
III.1.6 Regulatorna Evropske unije	29
III.2 Domaći pravni okvir za ravnopravnost polova	31
III.2.1 Ustav Bosne i Hercegovine	31
III.2.2 Ustavi Republike Srpske i Federacije Bosne i Hercegovine	31
III.2.3 Zakon o ravnopravnosti polova u Bosni i Hercegovini	31
III.2.4 Gender akcioni plan za Bosnu i Hercegovinu (GAP BiH)	33
III.3 Domaći institucionalni okvir za ravnopravnost polova	35
III.3.1 Gender institucionalni mehanizmi pri zakonodavnoj vlasti	36
III.3.1.1 Komisije/odbori za ostvarivanje ravnopravnosti polova na državnom i entitetskom nivou	36
III.3.1.2 Komisije na kantonalnom nivou	37
III.3.1.3 Komisije/odbori za ravnopravnost polova skupština opština	37
III.3.2 Gender institucionalni mehanizmi pri izvršnoj vlasti	38
III.3.2.1 Agencija za ravnopravnost polova Bosne i Hercegovine	38
III.3.2.2 Gender centri Republike Srpske i Federacije Bosne i Hercegovine	39
III.3.2.3 Kantonalni koordinacioni odbori za ravnopravnost polova	39

III.3.2.4 Komisije/odbori za ravnopravnost polova u sistemu opštinske izvršne vlasti i
Brčko Distrikta

IV	Gender mainstreaming	40
IV.1	Koncept	41
IV.2	Procjena gender uticaja	43
IV.3	Osnove gender analize	44
IV.3.1	Osnovni koraci za analizu	44
IV.3.1.1	Uvod	44
IV.3.1.2	Šta je gender analiza?	45
IV.3.1.3	Kada je potrebno primijeniti gender analizu?	46
IV.3.1.4	Osnovne teorije o genderu	47
IV.3.1.5	Postavljanje gender pitanja	47
IV.3.1.6	Tri principa za osnovnu gender analizu	49
IV.3.2	Analiza gender efekta u javnoj politici: osnovni pristupi	50
IV.3.2.1	Uvod	50
IV.3.2.2	Koraci u analizi gender efekata	51
IV.3.3	Planiranje, naručivanje i procjena istraživanja zasnovanog na gender analizi	53
IV.3.3.1	Nivoi gender analize	53
IV.3.3.2	Obim gender analize - ishod	55
IV.3.3.3	Ugrađivanje gendera u sva istraživanja politike djelovanja	57
IV.4	Gender (rodno) osjetljivo budžetiranje	58
IV.4.1	Uvod	58
IV.4.2	Kratak osvrt na akte koji propisuju izradu gender osjetljivih budžeta	58
IV.4.3	Gender (rodno) osjetljivi budžet	59
IV.4.4	Cilj izrade gender osjetljivog budžeta	59
IV.4.5	Koristi od gender osjetljivih budžeta	60
IV.4.6	Preduslovi za gender (rodno) budžetiranje	60
IV.4.7	Osnovni koraci i instrumenti za analizu budžeta sa aspekta ravnopravnosti polova	61
IV.4.8	Postupak gender budžetiranja	63
IV.4.9	Umjesto zaključka	65
V	Zakonske oblasti	67
V.1	Montrealški principi – ekonomska, socijalna i kulturna prava žena	67
V.2	Rad, zapošljavanje i pristup resursima	69

	V.2.1	Uvod	69
	V.2.2	Međunarodni dokumenti	69
	V.2.3	Domaći pravni okvir	72
	V.2.3.1	Državni nivo	73
	V.2.3.2	Entitetski nivo	74
	V.2.4	Institucije nadležne za oblast rada i zapošljavanja u Bosni i Hercegovini	77
	V.2.5	Oblici diskriminacije po osnovu pola u radnom odnosu	78
	V.2.6	Preporuke radne grupe za rad i zapošljavanje	80
V.3		Obrazovanje	82
	V.3.1	Uvod	82
	V.3.2	Međunarodni pravni okvir za oblast obrazovanja	82
	V.3.3	Domaći pravni okvir za oblast obrazovanja	83
	V.3.3.1	Državni nivo	83
	V.3.3.2	Entitetski nivo	84
	V.3.3.3	Kantonalni nivo	84
	V.3.4	Oblici diskriminacije polova u obrazovanju	84
	V.3.5	Gender statistika u oblasti obrazovanja	86
	V.3.6	Nalazi i preporuke radne grupe za obrazovanje	88
V.4		Zdravstvena i socijalna zaštita	89
	V.4.1	Uvod	89
	V.4.2	Međunarodni pravni akti iz oblasti zdravlja	90
	V.4.3	Domaći pravni okvir za oblast zdravstvene i socijalne zaštite	90
	V.4.3.1	Državni nivo	90
	V.4.3.2	Entitetski, nivo Brčko distrikta i kantonalni nivo	91
	V.4.4	Zdravstvena zaštita	91
	V.4.4.1	Pravni okvir	91
	V.4.4.2	Institucionalni okvir za ostvarivanje prava na zdravstvenu zaštitu	92
	V.4.5	Socijalna zaštita	92
	V.4.5.1	Pravni okvir za ostvarivanje prava na socijalnu zaštitu	92
	V.4.5.2	Korisnici prava socijalne zaštite i prava koja im pripadaju po zakonima	93
	V.4.6	Oblici diskriminacije po osnovu pola u oblasti zdravlja i socijalne zaštite	94
	V.4.7	Gender statistika u oblasti zdravlja i socijalne zaštite	94
	V.4.8	Nalazi i preporuke Radne grupe za oblast zdravlja i socijalne zaštite	95

V.5	Nasilje po osnovu pola – nasilje u porodici	97
V.5.1	Uvod	97
V.5.2	Faktori koji dovode do nasilja	97
V.5.3	Oblici ispoljavanja nasilja	98
V.5.4	Socijalna struktura kod preovlađujućeg broja žrtava i nasilnika	99
V.5.5	Posljedice pojave nasilja u porodici	99
V.5.6	Međunarodni pravni okvir u oblasti nasilja u porodici	100
	V.5.6.1 Akti UN	100
	V.5.6.2 Akti Savjeta Evrope	103
	V.5.6.3 Akti Evropske unije	103
V.5.7	Domaći izvori prava iz oblasti nasilja u porodici	104
V.5.8	Statistički podaci	107
V.5.9	Policijska praksa	108
V.5.10	Preporuke	109
VI	Ukrštanje razlika i višestruka diskriminacija	111
VI.1	Žene u ruralnim sredinama	111
VI.2	Šocijalno isključene grupe	117
	VI.2.1 Osobe s invaliditetom	117
	VI.2.2 Raseljene osobe	118
	VI.2.3 Romi/kinje	119
VII	Primjena principa ravnopravnosti polova u lokalnim zajednicama	121
VII.1	Uloga lokalnih institucija/ustanova	121
VII.2	Uloga organizacija civilnog društva	125
VII.3	Saradnja institucionalnih mehanizama za ravnopravnost polova i nevladinog sektora	126
VII.4	Uloga privatnog sektora	130
VIII	Zaključak	131
	Prilog I: Kontakt informacije gender institucionalnih mehanizama u BiH	133
	Prilog II: Međunarodni dokumenti o ljudskim pravima na Internetu	137
	Prilog III: Rezolucija 176 (2004) Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Savjeta Evrope	139
	Prilog IV: Preporuka 148 (2004) Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Savjeta Evrope	145
	Bibliografija	149